

Passende farmaceutische zorg door de openbaar apotheker¹ in de wijk; een belangrijke bijdrage aan een toegankelijke eerstelijnszorg.

Oproep:

Behoud, gebruik en beloon de zorg en zorgfunctie van de openbaar apotheker op wijkniveau in het belang van een goede efficiënte en toegankelijke eerstelijns patiëntenzorg

- geef de passende bevoegdheden
- creëer passende randvoorwaarden; aanpak voorkeursbeleid geneesmiddelen ter vermindering van tekorten, leveren van hulpmiddelen door de openbare apotheek,
- en ontwikkel een bij deze zorgfunctie passende bekostiging

Rol en positie in de eerstelijnszorg

De zelfstandig openbare apotheek vormt de meest laagdrempelige zorgvoorziening in de wijk. En met het toenemend aantal oudere thuiswonende patiënten, met vaker ook meervoudig en complex medicatiegebruik, heeft de apotheker en het apotheekteam een signaalfunctie maar vooral een belangrijke rol als medicatiespecialist. Maar ook in spoedsituaties, bij geneesmiddeltekorten en, (dreigend) onjuist gebruik (verslaving en therapieontrouw) is het de openbaar apotheker die in nauwe en vertrouwde afstemming met (huis-)arts en wijkverpleging de verantwoordelijkheid heeft en neemt voor goede farmaceutische zorg. Met het behoud van een landelijk dekkend netwerk van openbare apotheken in de wijk kan ingezet worden op begeleiding bij veilig medicatiegebruik, gepast geneesmiddelgebruik, stoppen of minderen en wisselen (bijv. als gevolg van geneesmiddeltekorten).

Tevens kan dit netwerk van openbaar apothekers ingezet worden voor preventie om ziekte en zwaardere zorgbehoeften te voorkomen.

Rol bij geneesmiddeltekorten

De openbaar apotheker zoekt in binnen- en buitenland naar geschikte alternatieven in geval van een beschikbaarheidsproblemen. Het zoeken van oplossingen vraagt maatwerk en ook extra begeleiding van de individuele patiënten. Dat vraagt om inzet en expertise van de openbaar apotheker. Door patiënt en arts wordt daarop vertrouwd. Meer officiële bevoegdheden voor de apotheker om in die gevallen een recept aan te passen, voorschrijfbevoegdheid, past daarbij, en leidt tot minder administratieve lasten. De extra werkzaamheden voortkomend uit de geneesmiddeltekorten worden op dit moment ook niet extra gecompenseerd en gaan ten koste van andere zorgwerkzaamheden.

De oorzaak van geneesmiddeltekorten is veelzijdig en vraagt om structurele oplossingen zowel op het gebied van preferentiebeleid als met betrekking tot de hele ontwikkel- en leveringsketen.

Rol bij leveren hulpmiddelen; terug naar de openbare apotheek

Nog steeds krijgen patiënten niet de juiste hulpmiddelen of worden ze niet op tijd geleverd. Deze situatie is ontstaan nadat groot aantal verzekeraars de openbare apothekers uitsloten voor het leveren van deze hulpmiddelen en dit alleen nog via landelijke leveranciers mag.

¹ [Toekomst van passende... | SiRM - Strategies in Regulated Markets](#)

Al in 2021 bood NApCo de Kamer daarover een petitie² aan die breed ondertekend werd, ook door huisartsen en wijkverpleging. Ondanks de oproep vanuit het hele zorgveld, de politiek en het Ministerie heeft dit echter nog steeds niet tot de gewenste verandering geleid.

Rol bij preventie en leefstijlondersteuning

Preventie is een belangrijk onderdeel geworden van de gezondheidszorg. Dit is een gevolg van de sterk groeiende zorgvraag en zorgkosten. Doelmatige inzet van geneesmiddelen, leefstijl en vaccinatie zijn belangrijke vormen van preventie waar de openbaar apotheker een rol in speelt of kan spelen.

Ook het effect van de inzet van (relatief) goedkope middelen leidt tot het voorkomen van verdere ziektelast en daarmee gepaard gaande kosten. Het beschikbaar blijven van deze middelen binnen het basispakket is daarom belangrijk.

Ook steeds meer openbaar apothekers worden opgeleid tot leefstijlapothekers. Omdat de apotheker laagdrempelig toegankelijk is maar tegelijkertijd wel goed geïnformeerd over de patiënt is dit een hele efficiënte inzet voor preventie.

Met de coronapandemie, de uitbraak van mazelen en kinkhoest is het belang van een hoge vaccinatiegraad evident gebleken. Het beschermt mensen tegen (ernstige) infectieziekten. Maar ook voor andere infectieziekten met een flinke ziekte last is buiten de rijksvaccinatieprogramma's steeds vaker een vaccin beschikbaar.

In diverse landen beschikken apothekers over een bevoegdheid om te vaccineren. Daar bestaat de mogelijkheid om in de apotheek te worden gevaccineerd. In dat opzicht zijn er in Nederland nog volop kansen en mogelijkheden, om de vaccinatiegraad te verhogen. Dat laatste blijkt ook uit lers onderzoek (bron: Vaccinestoday.eu). Wij roepen op in kaart te brengen op welke wijze ook de apotheker, als medicatiespecialist, kan bijdragen aan het verhogen van de vaccinatiegraad (ook buiten de rijksvaccinatieprogramma's om).

² <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2021/04/26/commissiebrief-inzake-verzoek-om-reactie-op-aangeboden-petitie-napco-mbt-beschikbaarheid-van-hulpmiddelen>